

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 3. avgusta 2020. god
br. ref.: RK 1597/20

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI113/19

Podnosilac

Islam Qerimi

**Zahtev za ocenu ustavnosti člana 3. [Ovlašćenja javnog beležnika i
javnobeležnička dokumenta] Zakona br. 06/L-010 o Javnom beležništvu
i njegovo tumačenje**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi Peci, sudija, i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Islam Qerimi (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog Suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Sud), da izvrši tumačenje člana 3 [Ovlašćenja javnog beležnika i javnobeležnička dokumenta], Zakona br. 06/L-010 o Javnom beležništvu (u daljem tekstu: Zakon o Javnom Beležništvu) od 26. decembra 2018. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti člana 3. [Ovlašćenja javnog beležnika i javnobeležnička dokumenta], Zakona o Javnom Beležništvu i ujedno zahteva podnosioca za tumačenje istog člana, koji, po navodima podnosioca zahteva, povređuje njegovo pravo koje mu je zagarantovano članom 3. [Jednakost pred Zakonom], Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113 (1) i (7) Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individuelni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), kao i na pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 2. jula 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev pred Sudom.
6. Dana 3. jula 2019. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bekima Sejdiua za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Nexhmi Rexhepi.
7. Dana 24. jula 2019. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva.
8. Istog tog dana, Sud je poslao po jednu kopiju zahteva Skupštini Republike Kosova (u daljem tekstu: Skupština), Ministarstvu pravde i Beležničkoj komori, kao zainteresovanim stranama. Sud im je dao rok da podnesu svoje komentare, ukoliko ih imaju, do 6. avgusta 2019. godine. Sud nije primio nikakav komentar u vezi sa ovim zahtevom.
9. Dana 9. jula 2020. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučio Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 23. novembra 2018. godine, Skupština je usvojila Zakon o Javnom Beležništvu. U članu 78. [Stupanje na snagu], navedenog Zakona, navedeno je da će zakon stupiti na snagu 15 (petnaest) dana nakon objavljivanja u Službenom listu Republike Kosova (u daljem tekstu: Službeni List).

11. Dana 26. decembra 2018. godine, Zakon o Javnom Beležništvu je objavljen u službenom listu.
12. Dana 2. jula 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo njegov zahtev pred Sudom.

Navodi podnosioca zahteva

13. Podnosilac zahteva tvrdi da član 3. [Ovlašćenja javnog beležnika i javnobeležnička dokumenta] Zakona o Javnom beležništvu, povređuje njegova prava koja su zagarantovana članom 3. [Jednakost pred Zakonom] Ustava.
14. Podnosilac pre svega objašnjava da, *“Na osnovu Zakona o Poslovnim društvima, Zakon br. 06/L -016, mi smo registrovani u Agenciji za Registraciju Biznisa pod br. 810055378, ime biznisa je "Law Tech" d.o.o. Kao aktivnosti mi imamo savetovanje klijenata u pravnoj, građanskoj, privrednoj i upravnoj oblasti [..]”*.
15. S tim u vezi, podnosilac zahteva traži od Suda da izvrši tumačenje Zakona o Javnom Beležništvu, odgovarajući na neka specifična pitanja, kao što sledi:
 - (i) *“Da li može jedna Kancelarija za pravnu konsultaciju koja je registrovana pri ARBK-u, ili jedna Kancelarija Advokature koja je registrovana pri Advokatskoj komori, da sastavlja ugovore o nekretninama, i koje vrste ugovora se mogu sastavljati?”*
 - (ii) *Da li može da zastupa svoje klijente pred nekim upravnim organom, i da li može da zastupa na osnovu ovlašćenja koje je dato od klijenta, da ga zastupa u nekom građanskom, upravnom ili privrednom sporu pred nadležnim sudom?*
 - (iii) *Ovlašćenje koje klijent da za pravnu kancelariju “Law Tech”, da li je validno i ukoliko nije overeno kod beležnika;*
 - (iv) *Kakve delatnosti može da vrši jedna Pravna kancelarija koja je licencirana od strane Ministarstva za Trgovinu i Industriju?”*
16. Podnosilac zahteva naglašava da na osnovu Ustava, *“svi smo jednaki pred zakonom, i kako se u nijednom članu gore navedenih zakona ne specifikuje da je isključiva nadležnost beležnika u sastavljanju gore navedenih dopisa, ili da se zabranjuje naknada za druga lica osim za advokate kao što navodi komora Izvršilaca Kosova, onda se povređuje slobodna konkurencija i povređuje se odredba Ustava da smo svi jednaki pred zakonom kao što stoji u članu 3. Ustava.”*
17. Dalje, podnosilac zahteva naglašava da ukoliko se njemu dozvoljava da registruje neku pravnu kancelariju kao i da plaća poreze koji su određeni zakonom, onda *“ne razumem kako može da se drugačije tumače važeći zakoni, gde se u nijednoj odredbi ne propisuje isključiva nadležnost beležnika za sastavljanje ugovora o nekretninama.”* Ovo, po navodima podnosioca zahteva, *“čini jedan monopol Beležničke komore Kosova, i takođe, gde ostaje važnost advokata ili pravnog konsultanta.”*

18. Podnosilac zahteva traži objašnjenje da li pravna kancelarija koju on zastupa, da li može da zastupa svoje klijente pred nekim upravnim organom i da li može da, na osnovu ovlašćenja koje je dato od strane klijenta, da zastupa istog u nekoj građanskoj, upravnoj, ekonomskoj parnici pred nadležnim sudovima.
19. Dalje, podnosilac zahteva postavlja pitanje da li ovlašćenje koje se daje od strane klijenta za pravnu kancelariju ima validnost bez potvrđivanja od strana beležnika. On takođe naglašava da *“na osnovu Komore Privatnih izvršitelja, jednoj pravnoj kancelariji se ne može nadoknaditi nacrt nekog predloga o izvršenju, i istoj se to ne može nadoknaditi, međutim, treba naravno da bude advokat, a sa druge strane u zakonu takva stvar uopšte nije nigde navedena”*.
20. U delu obrasca u kojem se treba objasniti da li je postojao još neki pravni lek koji je podnosilac zahteva mogao da iscrpi, podnosilac zahteva je odgovorio, naglašavajući sledeće *“nema mogućnosti drugačijeg tumačenja izuzev ovog pred Ustavnim Sudom za ove zakone, na neki način je jedinstven ovaj zahtev, ali to je jedini način da se objasni ovo veoma delikatno pitanje, zato što mi imamo problema prilikom vršenja našeg posla, a koji garantuje Zakon.”*
21. Na kraju, podnosilac zahteva se obraća Sudu sa sledećim zahtevom:

“Želim da se preko ovog zahteva razjasni kakvu nadležnost imaju beležnici, koje nadležnosti ima advokat, i da li može jedna pravna kancelarija koja je registrovana pri Ministarstvu trgovine i industrije a zastupa svoje klijente u građanskim sporovima pri državnoj upravi i pri nadležnim sudovima, u slučaju izrade predloga za izvršenje, da li može da se nadoknadi za isto u trenutku izvršenja predloga od strane izvršitelja? I ovlašćenje dato za zastupanje od strane klijenta, obrazac ovlašćenja sastavljen od kancelarije za pravnu konsultaciju, da li ima potrebe za noterisanjem ili ima istu važnost.”

Prihvatljivost zahteva

22. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom, dalje precizirani Zakonom i propisani Poslovníkom.
23. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1, 7 i 8 člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način;

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

8. Sudovi su ovlašćeni da, Vrhovnom sudu, podnesu slučajeve koji se tiču saglasnosti nekog zakona sa Ustavom, ako je ta saglasnost primećena

tokom sudskog postupka i ako relevantni sud nije siguran u saglasnost spornog zakona sa Ustavom i samo ako odluka relevantnog suda zavisi od saglasnosti zakon.

24. Sud se, takođe, poziva na članove 47. [Individualni zahtevi] i 49. [Rokovi] Zakona, koji predviđaju:

Član 47

[Individualni zahtevi]

- 1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.*
- 2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.*

Član 49

[Rokovi]

Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog.

25. Dalje, Sud treba da oceni da li su ispunjeni uslovi predviđeni u pravilu 39 (1) (a) Poslovnika, u kojem je propisano:

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

(a) ako je zahtev podnela ovlašćena stranka”.

26. Pre svega, Sud želi da naglasi da podnosilac zahteva osporava ustavnost Zakona o Javnom Beležništvu. On tvrdi da član 3. [Ovlašćenja javnog beležnika i javnobeležnička dokumenta] Zakona o Javnom Beležništvu, štetno utiče na slobodnu konkurenciju i jednakost pred zakonom. S tim u vezi, on obrazlaže da “[...]”*kako se u nijednom članu gore navedenih zakona ne specifikuje da je isključiva nadležnost beležnika u sastavljanju gore navedenih dopisa, ili da se zabranjuje naknada za druga lica osim za advokate kao što navodi komora Izvršilaca Kosova, onda se povređuje slobodna konkurencija i povređuje se odredba Ustava da smo svi jednaki pred zakonom”.* Samim tim, on traži od Suda da izvrši tumačenje Zakona o Javnom Beležništvu, tako što će odgovoriti na određeni broj njegovih pitanja (koja su sveobuhvatno izražena u delu navoda podnosioca zahteva).
27. U primeni odgovarajućih ustavnih odredbi, koje služe kao osnov za ocenu ovog zahteva, Sud se poziva na član 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuje koje su ovlašćene strane koje imaju pravo da zatraže ocenu ustavnosti Zakona. S tim u vezi, Sud naglašava da, na osnovu člana 113 i odgovarajućih odredbi Zakona i Poslovnika, pojedinci nisu ovlašćeni da

podnose pred Ustavnim sudom zahteve koji su *actio popularis* karaktera. Jedini način na koji fizička ili pravna lica mogu osporiti ustavnost zakona pred Ustavnim sudom putem člana 113.7 Ustava i članova 47. i 49. Zakona je ako dokažu da njihov zahtev nije „*actio popularis*“ prirode - ali da je „zakon“ na njih direktno i indirektno uticao u nedostatku bilo kog akta, odluke ili mere za sprovođenje tog zakona. U okolnostima konkretnog slučaja, kako će biti dalje objašnjeno, to nije slučaj.

28. S tim u vezi, Sud želi da se pozove na svoju konsolidovanu sudsku praksu u vezi sa tumačenjem člana 113 Ustava, a koja navodi da osobe, bilo fizičke ili pravne, nemaju pravo da osporavaju *in abstracto* normative akte koji su opšteg karaktera (vidi slučajeve Ustavnog Suda: KI05/17 podnosilac zahteva: Osman Sylanaj, rešenje o neprihvatljivosti od 20. novembra 2017. godine; KI102/17 podnosilac zahteva Meleq Ymeri, rešenje o neprihvatljivosti od 10. januara 2018. godine; KI196/18 podnosilac zahteva: Dardan Bunjaku, rešenje o neprihvatljivosti od 23. aprila 2019. godine).
29. Dakle, na osnovu sudske prakse ovog Suda, Ustav ne predviđa mogućnosti da se pojedinci mogu žaliti pred Ustavnim Sudom, *in abstracto*, o neustavnosti nekog Zakona. Pojedinci mogu da podnose ustavne zahteve u vezi sa delovanjem ili nedelovanjem javnih organa, samo unutar oblasti delovanja koja je propisana u članu 113.1 i 113.7 Ustava, a koji traži da podnosioci zahteva trebaju da potvrde da su: (1) ovlašćena strana, (2) da su direktno pogođeni odgovarajućim aktom nekog javnog organa ili nedelovanjem nekog javnog organa, i (3) da su iscrpeli sva pravna sredstva koja su dostupna na osnovu zakona (vidi slučaj Ustavnog Suda: KI102/17 podnosilac zahteva: *Meleq Ymeri*, citirano iznad, stav 20).
30. Samim tim, Sud naglašava da Sud ne može da odgovori na pitanja i sumnje u vezi sa primenljivošću Zakona o Javnom Beležništvu, koje je podnosilac zahteva uložio, na apstraktan način, putem njegovog zahteva.
31. U vezi sa Zakonom o Javnom Beležništvu, Sud želi da naglasi da je već jednom razmotren jedan slučaj u kojem se tražila „*Procena ustavnosti člana 32 (stav 1), član 41 (stavovi 1.3 i 1.4) i člana 76 (stav 2), u vezi sa članom 2 (stav 7) i članom 22 (stav 1.3) Zakona br. 06/L-010 o Javnom Beležništvu*“. Zahtev je bio podnet od strane Ombudsmana i Sud je doneo presudu u vezi sa ovim slučajem, nakon što je utvrdio da je Ombudsman bio ovlašćena strana koja može da ospori ustavnost ovih članova Zakona o Javnom Beležništvu (vidi slučaj: KO65/19, podnosilac zahteva: Ombudsman, presuda od 29. jula 2019. godine).
32. Samim tim, zahtev podnosioca se treba proglasiti neprihvatljivim zato što nije podnet od jedne ovlašćene strane, kako je to određeno stavovima 1 i 7, člana 113. Ustava, članom 47. Zakona kao i pravilom 39 (1) (a) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni Sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i u skladu sa pravilom 39 (1) (a) Poslovnika, na sednici koja je održana 9. jula 2020. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

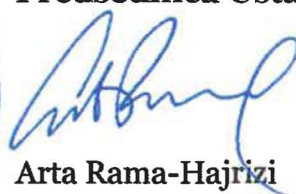
Sudija izvestilac

Bekim Sejdiu

Predsednica Ustavnog Suda

Arta Rama-Hajrizi